

Hvidbjerg ved kirken

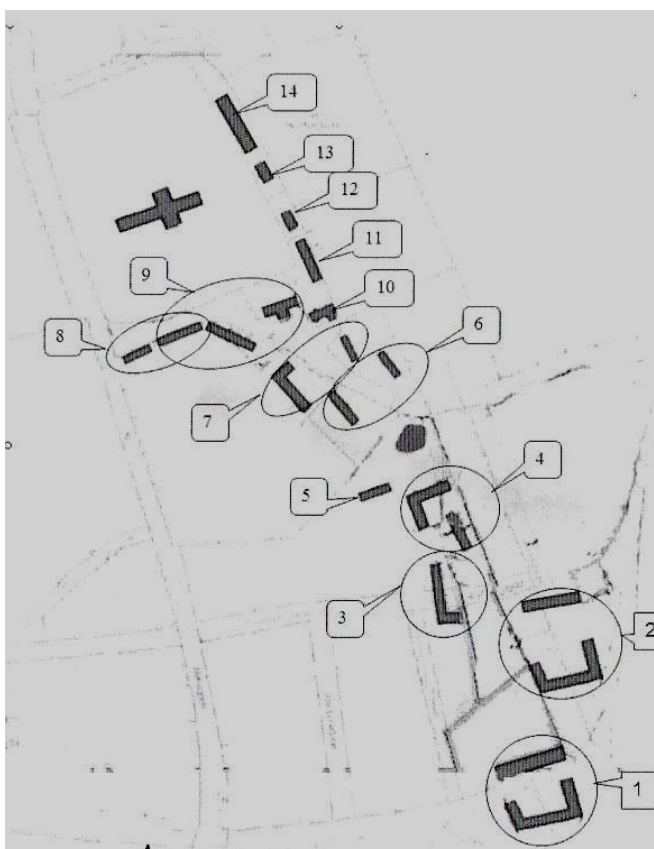
Landsbyen i 1800-tallet

Af Børge Noer

Omkring 1800 skete der store omvæltninger på egnen. Hindsels, Helligkilddegård og Hvidbjerggårds jorde og fæstegods blev udskiftet og solgt til fæsterne. Mange var nok ikke helt tilfredse med fordelingen af jorden, og handelen med huse og jord tog fart. Velstanden steg også, man kan se husene forbedres og udvides.

Det vi i dag kalder Hvidbjerg by, ligger efter min mening stort set på jord fra Hvidbjerggård eller Hvidbjergårde, det var i middelalderen Provstegods, beskrevet i årsskriftet fra 1976. Gården var bortfæstet til mindst 3 fæster. 2 af dem var i 1780 ejet af vicelandsdommer Hans Chr. Lautrup, der det år blev gift med Maren Mulvad Billeskou, enke efter Chr. Nielsen Ørsnæs til Helligkilddegård og derved blev ejer af hele gården. Om han har ejet Hvidbjerggård før vides ikke. Den 3. er muligvis gård nr. 3 som i 1807 solgtes fra Hindsels af gårdslagteren Lindahl og måske Frøhøjgård.

Ved kirken lå omkring 1800 og fremad følgende gårde og huse:

1. Matr. 38. H. C. Lautrup solgte 16. juni i 1790 en af Hvidbjerggårdene til Christen Lauridsen, som havde den i fæste ved folketælling i 1787. Han sælger igen i 1806 til Erik Houmark, som var købmænd i Holstebro, og han frasolgte meget af jorden til bl.a. husmændene ved kirken. En stor del af jorden blev til Hornshøjgaard. Husene og en del af jorden solgte han på auktion i 1808 til Niels Christensen Vester af Hvidbjerg. Brandtaxationen i 1810 viser, at det søndre, det vestre og det østre hus er nedrevet, og stuehuset i øster og vester er taxeret til 500 Rdl. Niels Larsen Bach bliver i 1814 gift med enken og får derved skøde på ejendommen, da hun dør gifter han sig med Ane Mogensdatter, der efter hans død gifter sig med Christen Christensen. Brandtaxationen 1845 viser en større ombygning. *Huset er nu 30 fag lang og 12³/₄ alen dyb, dels grundmur og dels klinede vægge med fyrretømmer og stråtag. Det er indrettet med loft over 14 fag til aftægtsstue, svinesti, tørvehus, bagestue, bryggers med forsvarlig bageovn og en ½ td. kobberkedel. Køkken med forsvarlig skorsten, dagligstue og sovekammer med 2 kakkelovne, gang, gæstekammer, stue, stald, lade og vognhus nu taxeret til 900 Rdl.*
N.M. Foget, der ejer den anden Hvidbjerggård, køber i 1867 stedet, og i 1868 sælger han bygningen til snedker Jens Michael Vestergaard og ca. ½ delen af jorden til Thomas Christensen. Det har nu fået matr. 38b og er det, der senere sælges til Peder Rokkjær og bliver til Hvidbjerg Kro.
2. Den gård vi i dag kender som Hvidbjerggård, matr. 18, lå dengang midt på det, der i dag er Storegade og ejedes også af H.C. Lautrup indtil den tidligere fæster, Lars Jensen Barslef køber den i 1780. Da han dør, bliver enken Maren Nielsdatter gift med Niels Clemmensen fra Barslev. Brandtaxationen i 1821 viser: En gård ejes og beboes af Niels Clemmensens enke 5td. 6skp. 2½ alb. *Stuehuset i nord 18 fag 10½ alen dyb, fyrretømmer, dels murede dels klinede vægge og stråtag. Indrettet med 2 stuer, kammer, køkken og bryggers. Over 12 fag er loft, vinduer og døre samt en bilægger kakkelovn. I bryggerset en indmuret kobberkedel på 1 td., og bageovn af brændte sten. Det søndre hus var 17 fag 15½ alen dyb, indrettet til to, lade, stald og fåresti. Det østre hus var på 8 fag 9½ dyb indrettet til fæhus og hugkammer med loft over hele huset. Det vestre hus er på 7 alen dyb indrettet til vognhus og svinesti. De 3 udhuse er alle med klinede vægge og stråtag. Sønnen Anders Clemmensen overtager gården i 1826, og har den til Christen Christensen Møller af Refsgård overtager den efter hans død i 1855. Gården er da blevet forbedret med grundmur og stuehuset tilbygget i øst med 2 fag til gæstekammer. Det må være Chr. Christensen Møller, der flytter gården ud på sin nuværende plads, for i 1857 sælger han bygninger og den del af jorden der får matr. 18B, som ligger mellem banen, Skolegade og Enghavevej, til Christen Larsen af Barslev. Han sælger allerede i 1858 til sin brodersøn*

Lars Chr. Jensen af Barslev mod at få aftægt. I 1869 køber Lars Sørensen af Hvidbjerg Kirkeby stedet. I 1869 er det Niels Madsen Overgaard, der er ejer. Han sælger den igen i 1882 til Peder Rokkjær på Gæstgiveriet, og han får tinglæst forpligtelse til at afholde marked og bruger så jorden dertil, samtidig begynder han udstykning af grunde langs den nu rettede Storegade.

3. Gården matr. 39, der ligger her, har hartkorn 2-5-2- $\frac{1}{4}$, og det er Rasmus Winther, der 1807 køber den af Lindahl på Hindsels og han køber samtidig Frøhøjgård af Jens Hopp og ejer dem begge indtil 1812, hvor han sælger et våningshus (stuehus) i Hvidbjerggårde med 2 skp 1 fjk. jord, til Christen Lauridsen fra Stenumlund, (den første ejer af nr. 1). Han beholder altså det meste af jorden, der ligger syd for banen og lægger det til Frøhøjgård. I 1815 sælger Chr. Lauridsen den videre til Zidsel Andersdatter, enke efter Jens Poulsen, med hvem der først var oprettet købekontrakt, så de har måske boet der hele tiden. 5 måneder efter køber Niels Christensen Nyemand den. Han kom fra Jegindø, hvor han havde solgt sin hollandske mølle og gård. Brandtaxationen 1819 viser: Et hus ejes og beboes af Niels Nyemand.

A) Stuehuset i syd og nord er på 18 fag 9 $\frac{3}{4}$ alen dyb, fyr under og over tømmer, klinede vægge og stråtag, indrettet til 4 stuer med loft, vinduer og døre samt 3 bilæggekakkelovne, og i bryggerset en kobberkedel på $\frac{3}{4}$ td. 3 skorstene og bageovn i brændte sten.

B) en qvist øster fra litra A 2 fag 4 $\frac{3}{4}$ alen dyb murede vægge og stråtag, indrettet til stue med loft.

C) Et sønder hus 7 fag 11 alen dyb, klinede vægge og stråtag, indrettet til lo, lade, fæ- og fårest.

Niels Nyemand sælger til Knud Christian Sørensen i 1835, der igen i 1868 sælger til sognerådene i Hvidbjerg-Lyngs, Søndbjerg-Odby og Jegindø. De bygger distriktslægehuset nuværende Søndergade 1. Hvornår husene (som lå på det nuværende Torvegade) fjernes vides ikke, men de er væk i 1907, da grunden sælges til M. P. Kastberg.

4. En gård matr. 40, der 1796 sælges fra Karen Jeppesdatter til den gamle degn Niels Trap, hvis enke Maren Svindt sælger i 1807 til Jens Sørensen Meldgaard. Brandtaxation 1819 er:

A) Stuehuset i Sønder og nord, 20 fag 8 $\frac{1}{2}$ alen dyb, fyr under og over tømmer, dels murede dels klinede vægge og stråtag, indrettet til 2 stuer, kammer, køkken og bryggers, med loft, vinduer og døre samt 2 bilæggekakkelovne og i bryggerset en indmuret kobberkedel på $\frac{3}{4}$ td. Skorsten og bageovn af brændte sten.

B) Det nordre hus 15 fag og 10 alen dyb, dels murede og dels klinede vægge og stråtag - indrettet til stald, fæhus, karlkammer og vogndhus.

C) *Det vestre hus, 15 fag 10 alen dyb, dels murede og dels klinede vægge indrettet til lade og materielhus.*

Udhusene nedrives i 1855. I 1845 sælges gården til Peder Pedersen Knudsgaard af Barslev, og i 1851 køber Mads Pedersen Møller, som sælger jorden i 1854 til Chr. Sørensen, der bygger en ejendom ca. hvor Hvidbjerg Autoværksted ligger, den bliver senere tillagt Damsgård. De gamle bygninger og grunden sælges 1854 til Knud Sloth fra Sandhøjgård. Sloth nedriver udhusene og sælger den nordlige del af grunden til Mads Christensen Fomsgaard af Styvel. Han bruger aldrig grunden, og sælger den året efter til nabohuset nr. 5. Stuehuset deles i 2, de nordligste 11 alen sælges med underliggende jord og lidt kålhav til Hans Valsted fra Semb, hvis søn, skomager Laurits Valsted overtager huset 188L Det kan meget vel være resterne af dette hus Johannes Rise (Simon) havde på Krumborgvej.

De sydligste 26 alen sælges med grund og kålhav til skomagermester Peder Christian Redsøe 1856. *Brandtaxationen viser nu at huset er i nord og syd 14 fag 9 alen dyb dels murede dels bindingsværk med mur, loft over det hele, indrettet til gang, dagligstue, sovekammer, køkken og bryggers med forsvarlig skorsten og loft. Forsvarlig mod ildsfare.* Enkemadam Kirstine Vilse køber huset 1861, og 1866 sælger hun igen til enken Kirsten Madsdatter fra Skjoldahl. Sognepræsten J. Lind bliver ejer i 1875. Han sælger igen i 1881 til snedker Peder Knudsen. Efter auktion i 1904 udstykkes grunden i 4 parceller. En brønd sås ved udgravning af kælderen i Frederiksgade 17 (Anna Hole), stammer nok her fra gården.

5. "Krumborghus". I 1809 sælger Lindahl til Jens Laursens enke Ane Pedersdatter grunden, hendes hus står på. Allerede i 1795 har Jens Laursen købt et hedeskifte. Efter hendes død i 1831 blev der holdt offentlig auktion over hus og hedeskifte, her blev Laust Jensen fra Uglev højstbydende, og har så huset i 1½ måned, inden han sælger til Knud Larsen Bach af Hvidbjerggårde, det tjener han 25 Rdl. på. Knud L. Bach køber også et stykke jord i Semb. I 1833 bliver huset taxeret således: *Et hus ejes og beboes af Knud Larsen Bach, huset er i øster og vester 12 fag 9 alen dyb, fyr under og over tømmer, klinede vægge og stråtag. Indrettet til 2 stuer, kammer, køkken og bryggers lo, lade fæ- og tørvehus. Over 7 fag er loft og i huset fornødne vinduer og døre samt en bilægger kakkelovn. Forsvarlig skorsten og bageovn.* Huset købes i 1837 af Anders Christian Jensen fra Boddum, han køber 1855 nabogrunden matr. 40e, og i 1867 sælger han hus og grunden til Anders Pedersen Vang af Hvidbjerg.

I 1875 bytter Anders Vang ejendom med Niels Olesen fra Hellerød. Allerede året efter i 1876 sælger Niels Olesen huset til Lars Sørensen

af Hvidbjerg Kirkeby. Han dør i 1886, og enken bliver gift med Jens Andersen. Rester af huset kan udmærket stadig være i det nuværende hus, der står samme sted.

6. Denne ejendom matr. 42, ejer H.C. Lautrup til Helligkildedgård. Den er fæstet til Mette Kirstine Andersdatter og halvdelen bliver i 1791 solgt til Mads Pedersen Lyngs, og i 1897 videre til Hans Hvidbjerg. Den anden halvdel er tidligere solgt til Jens Larsen, som dør 12. jan. 1790 og hans enke Anne Pedersdatter bor der i 1801. Sønnen Peder Jensen må have overtaget den i 1804, da han bliver gift. Hans kone er søster til Hans Hvidbjerg, som hun arver i 1803 og Peder bliver derved ejer af det hele. I 1809 køber han jord af Erik Houmark fra gård nr. 1. Han sælger til sin svigersøn Ole Christensen den 4. maj 1843 og får aftægt til sig og konen. På marken, der ligger sydligst i byen, har han bygget en ny ejendom, den sælger han i 1858 til Jens Chr. Mortensen, det er den, der senere sammen med matr. 38a bliver "Hvidbjerglyst". Han sælger huset og $1\frac{3}{4}$ alb. jord i 1847 til Peder Sørensen, der igen deler huset og sælger i 1852 cirka 11 alen fra nordenden med haveplads vesten for til Niels Christensen Bendtsen af Kallerup, senere i 1864 til Niels Chr. Poulsen af Semb og i 1871 til Søren Christian Sørensen af Hvidbjerg. Den anden del køber Peder Henriksen, smed i Hvidbjerg, i 1853 han sælger igen i 1856 til fraskilte Maren Nielsdatter fra Smerup og lejer for 49 år af hende det stykke jord øst for vejen, hvor han har opført en bygning (måske smedie). I 1876 samles ejendommen igen under 1 ejer, tøffelmager Peder Kristiansen, der har den til sin død i 1912, derefter deles matriklen i 42g vest for vejen, hvor Niels Hoelgaard bygger Hvidbjerg-Lyngs Sparekasse, og 42c øst for vejen, her bor først en tøffelmager siden en pensionist. I 1930 bliver grunden ryddet og lagt sammen med doktor Yhrs grund.

7. 1807 får Jens Pedersen af Odby skøde på et hus med tilliggende toft på 1 skp. $\frac{1}{4}$ alb. Matr. 43, som han har haft siden 1801, af L. Breinholt til Hindsels. Han køber også jord i bl.a. Benkjær. Brandtaxation 1805:

Et hus ejes og beboes af Jens Pedersen, huset i sønder og nord 21 fag $8\frac{1}{2}$ alen dyb fyr under og over tømmer, dels murede dels klinede vægge og stråtag, indrettet til 2 stuer, 2 gæstekamre, køkken og bryggers, samt lo, lade, stald, fæ- og fårehus. I stue og kamre er fjæle gulv, loft, vinduer og døre samt en jernbilægger kakkelovn og i bryggerset en indmuret kobberkedel på 1 td., samt jernplade i skorstenen. Skorsten og bageovn af brændte sten, forsvarlig mod ildsfare. Den 11. juni 1841 sælger enken, Maren Borre, hus og jord til Christen Sø-

rensen, der har gård nr. 4., mod at få beboelse i huset for livstid. I 1846 sælger han huset med 2 skp. jord (matr. 43a) til kapellan Jørgen Møller Hansen. Maren Borre bor fortsat i noget af huset indtil sin død i 1848.

Brandtaxation i 1844: *Stedet i vinkel 24 fag, grundmuret med fyr overtømmer og stråttækket, deraf er 7 fag 11 alen dyb indrettet til værelser med fjælegulv, vinduer og døre og de 17 fag 9 alen dyb, indrettet til køkken, bryggers, lo, lade, fæhus og faresti, med loft over 11 fag, forsvarlig skorsten og bageovn. 1746 bliver der tilføjet et hus østenfor på 8 fag 8 alen dyb, fyr tømmer, dels murede dels bindingsværk med mur og stråtag, indrettet til lade.*

Muremester Lars Sørensen af Barslev køber stedet i 1852, og må i 1869 have indrettet den østre lade til beboelse, som han sælger til smed Laurits Christensen matr. 43e. Lars Sørensen, der har købt en anden gård i Hvidberg (nr.2), sælger i 1869 det oprindelige hus og jord til forhenværende kroejer Mads Christensen fra Floulev. Et halvt år efter sælger han til apoteker Haastrup, der har overtaget Bering i Søndbjergs apotekerbevilling. Apoteket bliver så her indtil 1890, hvor det flyttes til Nørregade. Mads Christensen køber derefter i 1869 huset der var solgt til Laurits Christensen (43e). Her ernærer han sig som høker til sin død i 1878. Hans enke sælger i 1889 huset til enkemadam Dorteia Kritzan f. Vilde fra Oddesund Færgegård. Hendes søn M.P. Kastberg arver huset i 1901 og opfører i 1907 det nuværende hus, som doktor Ilsøe først lejede og i 1916 købte.

8. I 1832 køber Karen Pedersdatter Graugaard en ladebygning og jord vest for Nørregade (senere matr 44a) af degnen Thorups arvinger. Hun ombygger laden således: *Huset i Øster og vester 14 fag 11½ alen dyb, fyr tømmer, murede vægge og stråtag, indrettet til 2 stuer. Kammer, køkken og bryggers, samt lo, lade, fæ- og færehus, i stuerne er fjæle gulv og over 8 fag er loft samt husets nødvendige vinduer og døre. Forsvarlig skorsten og bageovn. Den 27. juli 1833 brænder huset, og ilden breder sig til nabohusene. Huset er total nedbrændt. På brandstedet fandtes ca. 2000 brændte sten, lidt forbrændt og ubrugelig tømmer og nogle hængsler og søm, i alt vurderet til 26 Rdl. Forsikringssummen blev 774 Rdl.*

Det genopførte hus taxeredes i 1834: *Igen opført i øster og vester 18 fag 10 alen dyb af grundmur med stråtag indrettet fra Øster ende til gæstekammer, gang, dagligstue, sovekammer, spisekammer, køkken og bryggers samt lo, lade, fæ- og færehus. 18 fag er fjæle gulv og loft over 14 fag og i huset fornødne vinduer og døre samt en bilægger kakkelovn og indmuret kobberkedel på ¾ td. Forsvarlig skorsten og bageovn. I 1834 køber hun på auktion efter Thorup den jord huset står på (matr. 43b). I 1841 sælger hun til Poul Christensen fra Søndbjerg ejendom og indbo, mod at må bo der sin*

livstid. Poul Christensen dør i 1845 og hans enke bliver gift med Lars Andersen i 1841. Ungkarl Jens Pedersen køber i 1856 stedet og bygger siden på vestsiden af Nørregade. Jorden på østside (matr. 43b) sælges til Lars Sørensen (nr. 7), og af huset sælger han først i 1858, 24 alen til bager Laurits Jepsen af Kallerup og siden 13 alen i 1861. Der er tilbygget et hus i vestenden tilhørende Hvidbjerg sogns fattigvæsen. De 13 alen bliver igen solgt til tøffelmager Anders Sørensen i 1881.

9. Degneboligen, matr. 1e. der lå syd for kirken den nuværende parkeringsplads, beboes af degnen N.F. Thorup taxeredes 1802:

A) Stuehuset i sønder 15 fag 8½ alen dyb fyr under og overtømmer, murede vægge og stråtag. Indrettet til stue, Kamre, køkken og bryggers. I stuen og kamre fjælegulv, loft, vinduer og døre, samt enjern bilæggekakkelovn og i bryggerset indmuret kobberkedel på 1 td. Og jernplade i skorstenen. Skorsten og bageovn af brændte sten.

B) En qvist tilført sønder side af litra a. 3 fag 8½ alen dyb fyr tømmer og stråtag. Indrettet til stue med fjælegulv og loft, vinduer og døre.

C) Det vestre hus 14 fag 11½ alen dyb fyr tømmer murede vægge og stråtag, indrettet til lo, lade, stald, fæ- og fårehus og i fårehus er loft.

I 1821 er stuehuset forlænget med 2 fag, til en stue og der er en ladebygning i syd og nord. Niels Friberg Thorup er en meget velhavende mand og ejer ved sin død i 1832 en del jord og bygninger. Inden arvingerne får solgt det hele, opstår ildebranden i nr. 8, hvorved degneboligen og laden syd for også brænder totalt ned. På brandstedet fandtes degneboligen der var ejet af sognet, 1 bilæggekakkelovn, beskadiget, 1 kobberkedel, 1 skorstensplade ca. 2500 brændte sten, lidt forbrændt tømmer og 1 dør, nogle hængsler og søm; alt til værdi 49 Rdl. Laden var ganske afbrændt, der fandtes ca. 1000 brændte sten, noget forbrændt ubrugeligt tømmer, nogle hængsler og søm i alt til 14 Rdl. Arvingerne sælger i 1837 brandtomten til Christen Overgaard, færgekarr i Oddesund, han køber også skolejorden nordvest for kirken af sognet, og bygger her en ny gård (Grøndalvej 1).

10. Skolehuset. *Anno 1814 taxeres skolehuset ejet af sognet, bygget i Øster og vester, østen for Degneboligen 8 fag 10 alen dyb, fyr under og over tømmer, klinede vægge beklædt med fjæl og stråtag, indrettet til skolestue og ildebrændsel, gang. Forsvarlig skorsten, forsvarlig mod ildsfare. Skolehuset brænder også 27 juli 1833 og findes da ganske afbrændt, på pladsen fandtes ca. 1000 brændte sten, lidt afbrændt ubrugelig tømmer, nogle hængsler og søm til værdi af 13 Rdl. Sognerådet vælger at opføre skolen i Nr. Hvidbjerg, og sælger grunden til naboen Peder Madsen på den betingelse, at degneboligen og skolehusets pladser ej mere må bebygges.*

11. Jomfru Dorthea Trap, der er datter af den gamle sognedegn Niels Trap, bor i huset, da hun køber det af Lindahl til Hindsels i 1809. Det bemærkes i skødet, at de 3 søndre fag er kirkestald for Hindsels ejere, og derfor ikke er med i købet. Peder Madsen af Vestervig køber huset på auktion af Dortheas arving, hendes søster Mette Marie Trap i Hvidbjerg præstegård i 1814. Stedet taxeres 1814: *Huset i sønder og nord 19 fag 9 alen dyb, på øst siden grundmur og vest side og begge ender dels murede dels klinede vægge og stråtag, indrettet til stue, kammer, kokken og bryggers samt lo, lade, stald, fæ og fårehus. I stuerne loft, vinduer og døre samt en jern bilægger kakkelovn og i bryggerset en kobberkedel på ¾ td. Skorsten og bageovn i brændte sten.* Peder Madsen køber jord vest for kirken af Erik Pedersen, Frøhøjgård, i 1818, og sælger det hele i 1826 til løjtnant Ditlev Vinding fra Lemvig Mølle for 400 Rdl. Og allerede en måned senere sælger han igen for 300 Rdl. til Knud Nielsen Slot af Smerup, han køber Sandhøjgård i 1830 og sælger derfor ejendommen ved kirken i 1832 til Peder Madsen, der har haft den før. I 1833 køber han skolegrunden med en lod i Benkjær, der er bygget 6 fag i øst og vest med grundmur og stråtag, indrettet til stald. Peder Madsen døde i 1860 og hans kone i 1861. Derfor sælger datteren Marie Birgithe i 1863 stedet til bager Laurits Jepsen (ejer af nr. 8), Skolegrunden køber han først i 1874 samtidig med at han bygger nyt stuehus. Her har været bageri, flyttet fra det første hus (nr. 8), og han havde begge ejendomme til sin død. Det nye hus står der stadig og er taxeret sådan:

1) *Stuehuset i øst og vest, grundmuret med tegltag 21½ alen lang og 13 alen vid.*

2) *stuehus, stald og lade, syd og nordfra Østre ende af nr. 1 og sammenbygget med stråtag. 35¼ alen lang og 10½ alen vid. Laurits Jepsen dør 1895 og sønnen Søren overtager hus og bageri.*

12. Et liden hus østen for Hvidbjerg kirkegårdsdige, matr. 55. Jens Pedersen (fra nr. 8) sælger i 1811, efter tilladelse givet af salig Breinholt til Hindsels i 1801, huset til Christen Andersen Ørum. Hans enke, Dorthe Jensdatter Kjær, sælger i 1826, formedelst alderdom og skrøbelighed, igen til Jens Pedersen, mod at han modtager hende i sit hus og giver hende fornøden pleje og ophold. Jens Pedersen sælger huset videre samme år til Niels Nielsen Ninn fra Semb. Brandtaxationen viser i 1833:

Et hus ejes af Niels Nielsen Ninn, huset i syd og nord 7 fag 9 alen dyb fyr under og overtømmer, dels murede dels klinede vægge og stråtag, indrettet til 2 stuer, kammer, køkken og bryggers, over 6 fag er loft og i huset fornødne vinduer og døre samt en bilægger kakkelovn, forsvarlig skorsten og bageovn, ej tilforn forsikret. I 1834 flytter han til Jestrup Drag, og derfor sælger han huset til Christen Pedersen, Barslev, hvis enke, Maren Andersdatter, sælger i 1842 til deres søn Peder Christensen, som skal give hende aftægt og beboelse i

huset i hendes livstid. Han sælger til Hans Poulsen i 1844, og Maren Andersdatter får aftægt hos dem indtil sin død i 1852. Huset overtage i 1895 af Hans Poulsens søn, der straks overdrager det til sin svoger Niels Andersen Olesen af Hvidbjerg.

13. Fattigkommissionen for Hvidbjerg-Lyngs sogne sælger 16. juni 1831, et fattighus, matr. 56, beliggende østen for Hvidbjerg kirke til sognedegnen Thorup. På auktionen efter Thorup den 17. aug. i 1832 køber Peder Madsen fra nr. 11, huset på betingelse af, at enken Karen Sørensdatter må beholde sin beboelse på livstid. I 1833 taxeres huset: *Et hus ejes af Peder Madsen og beboes af Karen Overgaard, huset beliggende ved Kirken i sønder og nord, 9 fag 8 alen dyb, fyr tømmer, klinede vægge og ståtag, indrettet til 2 stuer, kammer, køkken og bryggers, over 5 fag er loft og i huset fornødne vinduer og døre. Forsvarlig skorsten og bageovn.* I 1840 sælger Peder Madsen huset til Hans Nielsen forhen husmand i Gettrup. Hans Nielsen flytter tilsyneladende til Kobberøe i Gettrup sogn, for i 1850 sælger han igen huset til Peder Madsen, som i 1850 sælger til rebslager Anders Christian Christensen af Barslev. I december i 1860 køber ungkarl Niels Jensen af Ydby stedet. Han mageskifter i 1870 huset med Mogens Christensen i Hasing. Året efter bor han i Torp og sælger til Anders Chr. Nielsen af Hvidbjerg. I 1870 videresælger han til Søren Knudsen fra Styvel og flytter til Egebjerg. Allerede i 1871 sælger han til aftægtsmand Jens Pedersen Egebjerg af Hvidbjerg. Arvingerne sælger i 1896 til Niels Olesen af Styvel. Jens Andersen i Uglev sælger i 1809 efter købekontrakt af 1805, et umatrikuleret hus, matr. 46, østen for Hvidbjerg kirkegårdsdige, indrettet til beboelse for 3 familier, tillige med for tiden tilhørende jordejendomme som er: 1) et skifte i Benkjær, 2) en hedelod udi Hvidbjerg Hede, 3) en indhegnet kålhøve nord for huset, 4) et stykke fugjord, kaldet?, som ligger for enden af førnævnte hedelod, til tømmermand Christen Pedersen Barslev ved Hvidbjerg kirke. Brandtaxationen 1805:

Et hus ejes og beboes af Christen P. Barslev, umatrikuleret. A) huset i sønder og nord 6 fag 10 alen dyb, fyr under og over tømmer, klinede vægge og stråtag, indrettet til 2 stuer, kammer, køkken og bryggers, med loft, vinduer og døre samt en jern bilægger kakkelovn og en indmuret kobberkedel på ¼ td. Skorsten og bageovn af brændte sten. B) Et hus ved nordenden af litra a, 11 fag 7½ alen dyb, fyr tømmer, klinede vægge og stråtag, indrettet til en stue, køkken og stald samt lo, lade, fæ- og fårehus. Skorsten af brændte sten. 20. juli 1809 køber han det nord for kirken liggende jordstykke, kaldet Kirkekrogen, af Lindahl til Hindsels. I 1835 sælger han det hele til Hans Poulsen ved kirken og flytter til nr. 12. Han betinger sig at måtte, for livstid, årligt hente 2 læs tørv på hedeloddet. Han må have bygget nyt for brandtaxationen 1848 lyder: *Et hus ejes og beboes af Hans Poulsen, befandtes nu således: A) Stuehu-*

set i syd og nord 21 fag 10 alen dyb, fyr tømmer, dels murede dels klinede vugge loft over 11 fag og stråtag, indrettet tilorstue, gang dagligstue, køkken og bryggers med skorsten og ovn, tørveplads, stald og lade. B) et hus norden for litra a er nedrevet. Hans Poulsen sælger i 1877 til Bertel Villadsen ejer af gården Grøndalvej 1. Den samme dag sælges huset og en del, ca. 2 fdk. af jorden til Niels Madsen Nielsen, gartner og kirkebetjent. Om ham er der skrevet en artikel i årsskriftet 1981. Disse gårde og huse er dem, der med sikkerhed har ligget der omkring 1800. Der kan godt være enkelte, der ikke er med, fordi de ikke findes i skødeprotokollen.

*Det stråtækte hus er Krumborgvej 5 og er muligvis det eneste, der er tilbage af de i artiklen nævnte bygninger.
Det store hus der ses lidt til højre er doktor Yhrs hus.
(Foto: Thyholm Lokalarkiv.)*

Kilder:

Arkivalieronline: Skøde- og panteprotokoller. Skifteprotokoller.